

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-30-2018

ŠIAME NUMERYJE:

Išėivijos jaunimo vasara
Lietuvoje – 4 psl.

Arbit Blato Venecija – 6 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Medininkų aukų atminimas pagerbtas bėgimu

Lietuva ir visame pasaulyje gyvenantys lietuviai nepamiršta 1991 metų liepos 31 dienos Medininkų žudynių, kurių metu buvo nužudyti pasienio poste budėję septyni Lietuvos muitinės pareigūnai. Aštuntas, nors ir sunkiai sužeistas, išgyveno. Šiai tragedijai paminėti sekmadienį vyko tradicinis estafetinis bėgimas Medininkai – Vilnius.

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos (URM) pranešė, kad šiame pagarbos bėgime „Medininkai – Vilnius“ ir aukų pagerbimo ceremonijoje jau 27-tą kartą dalyvavo ir URM komanda. Tarp jų buvo ir LR ambasados Washingtone antrasis sekretorius Tadas Kubilius, taip pat ir netrukus darbą šioje ambasadoje pradėsianti Indrė Gailiūtė. – 2 psl.

Bėgimo akimirka.

FB nuotr.

Nė dienos be Lietuvos

Rašytojas, Toronto Humber kūrybinio rašymo mokyklos direktorius **Antanas Šileika** abiejose Atlanto pusėse skaitytojams žinomas kaip kelių romanų, apsakymų knygų autorius. Neseniai lietuvių kalba išleidęs memuarus „Basakojis bingo pranešėjas“ („Baltos lankos“, 2018), A. Šileika šią vasarą lankėsi Lietuvoje. Netrukus po sugrįžimo į namus Kanadoje apie besikeičiančią Lietuvą, kaip pats save vadina, „vaizduotės emigranto“ akimis, jį kalbino žurnalistas **Ramūnas Čičelis**. – 9 psl.

Antanas Šileika.

Mark Raynes Roberts nuotr.

Tas didžiausias žmogaus draugas ir pats didžiausias priešas – tai jo vaizduotė – **Arturo Graf**

...Agresorės SSRS teisių perėmėja Rusija kelia bylą Lietuvos prokurorams ir teisėjams, tiriantiems 1991 m. sausio 13-ąją pradėto sovietų perversmo aplinkybes ir kaltuosius. Grasinama, kad šie Lietuvos teisininkai negalės lankytis ne tik Rusijoje, kur gali būti suimti, bet ir bet kur pasaulyje, nes jų ieškos Interpolas.

...Lietuvos pašonėje, Karaliaučiaus srityje, įkurdintas branduolinis ginklas. Iš kitos pusės – prie Lietuvos-Baltarusijos sienos už Rusijos pinigų baigiama statyti atominė elektrinė. Europos Komisija jau išpėjo, kad Lietuva turi spėriai ruoštis jos atidarymui, o specialistai gąsdina, kad Rusija, keršydama Lietuvai už norą atsijungti nuo jos energetinės sistemos ir prisijungti prie Europos sistemos, gali atakuoti mūsų tinklus, kurie dar tebėra sujungti su buvusios Sovietų Sąjungos laikais įrengtais tinklais Rusijoje ir Baltarusijoje. Iš rikiuotės gali būti išvesta didelė dalis Lietuvos energetikos ūkio, kurio atstatymas kainuotų 3 milijardus eurų.

...Lietuvoje pradėjo veikti Rusijos kapitalo „Yandex. Taxi“ įmonė, kuri gali rinkti žinias apie Lietuvą ir jos gyventojus. Seimo narys Audronius Ažubalis kreipėsi į Valstybės saugumo departamentą, išpėdamas, kad bet koks rusiškas kapitalas turi būti įvertintas nacionalinio saugumo atžvilgiu: „Taksi kompanijos veikla gali padėti priešiškomis jėgoms rinkti piliečių asmeninius duomenis bei tikrinti jų nuostatas ir nuotaikas“, – sako Seimo narys. Tuo pačiu reikalu į VSD kreipėsi ir Vilniaus miesto savivaldybė. O „Facebook“ verslininkas T. Šiuipis aiškina, kad Rusijos žvalgybininkai gali pasinaudoti taksi mašinoje esančia programėle ir klausytis vykstančių pokalbių, filmuoti aplinką, namus, kopijuoti visus duomenis, net ir nuotraukas iš keleivių telefonų, kontaktų sąrašus. Ši programėlė turės priėjimą ir prie bevielio interneto tinklo ir net namų ar darbovietės kompiuterių tinklo, duomenų, esančių kompiuteriuose. „Įdomu, ar mūsų saugumas užtikrins bent tai, kad šita programėle nesinaudotų specialiosios tarnybos, kariškiai, valdininkai ir kiti valstybės pareigūnai? Kitaip, atėjus dienos X, Rusijos okupantams patys pateiksime ant lėkštutės visus savo duomenis. Vieno nesuprantu, kodėl mes mokame mokesčius, o mūsų VSD neužkardo tokių šnipinėjimo kontorų veiklos Lietuvos Respublikos teritorijoje? Kol mūsų valdžia miega, siūlau platinėti ir skleisti šią žinią, kad kuo mažiau žmonių užkibtų ant šito ‘taxi’ jauko“, – rašo verslininkas.

...Klaipėdos savivaldybės tarybos narys rusas Viačeslavas Titovas pareiškė, kad Lietuvos didvyris, partizanų vadas Adolfas Ramanauskas-Vanagas nužudė 8 tūkst. nekaltų žmonių, tarp jų – vaikų ir moterų, ir tai jis teigia remdamasis 1957 m. okupacinio teismo nutartimi. Šiuo pareiškimu Titovas pradėjo protesto akciją prieš Klaipėdos savivaldybės projektą – ant buvusio Klaipėdos pedagoginio instituto, kuriame A. Ramanauskas studijavo 1937–1939 m., vieno iš pastatų įrengti šio didvyrio atminimo lentą. Tai sukėlė aštrią klaipėdiečių reakciją – 100 žmonių mitingas reikalavo atimti iš Titovo Lietuvos pilietybę ir išvyti iš Lietuvos, o kita – mažesnė grupė žmonių gynė jį, pritardama Titovo pareiškimams. Klaipėdos universiteto prof. Vygantas Vareikis sako, kad Titovas ir Klaipėdoje labai aktyvi Rusų sąjunga yra Kremliaus projekto dalis ir kad šis savivaldybės nario pareiškimas yra provokacinis. Pats Titovas yra kilęs iš sentikių šeimos, jo šaknys yra Šiaulių rajone, ir jis sako, kad jo ir tėvai, ir seneliai buvo Lietuvos piliečiai ir jis turi teisę reikšti savo nuomonę.

...Skuodo rajono delegacija, kuriai vadovavo vicemerė, lankėsi Rusijoje, Chakasijoje, kur pagerbė Skuodo rajone palaidotą iš šio krašto kilusį rusų kariškį, laikomą didvyriu, nors lietuvių tremtinių, kurie buvo ištremti į Chakasiją, kapų skuodiškiai nelankė, nes tuo nesidomėjo... o Plungės meras į Rusiją šiemet jau antrą kartą išlydėjo mokinių delegaciją, kuri kažkodėl vis pataiko į Rusijos propagandinius renginius...

Toks išpūdis, kad mūsų valstybė apgulta ir iš išorės, ir iš vidaus, ir vyresnio amžiaus žmonės, kurie dar prisimena karo ir pokario baisumus, jaučia nuolatinę įtampą, grėsmę, nesaugumo jausmą, kad Rusija vėl kėsinas į mūsų laisvę. Bet Rusijos tarnybos dirba ne tik mūsų teritorijoje. Jos dirba ne tik Europoje, bet ir Amerikoje bei visame pasaulyje. Tai gi Lenino šūkis visame pasaulyje įkurti komunizmą

Pilies apgultis

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

tęsiamas, tik dabartinė Rusija kuria ne pasaulinį komunizmą, o siekia pasaulį užkariauti arba bent jį sugriauti.

Apgulties jausmą patiria ir Ukraina

Štai Ukraina kenčia ne tik Rusijos ginkluotą agresiją – buvo užgrobtas Krymas ir įvesti tankai į Rytų Ukrainą, o šiuo metu ginkluotė ten dar stiprinama, bet visai neseniai pačioje Ukrainos sostinėje Kijeve vyko Maskvos remiamos stačiatikių bažnyčios šventė, kurioje dalyvavo tūkstančiai maldininkų, mininčių Rusijos krikšto 1030-ąsias metines. Per Kijevą žygiavo religinė procesija, kurioje dalyvavo dvasininkai, keletas prorusiškų opozicinių įstatymų leidėjų ir paprasti žmonės – Kremliaus palaikomos Ukrainos ortodoksų bažnyčios šalininkai. Policijos duomenimis, renginyje dalyvavo 20 tūkst. žmonių, o organizatorių skaičiavimais, jų buvo apie 250 000. Į miestą buvo sutelkta apie 5 tūkst. policininkų, kurie buvo pasiruošę atremti susidūrimą su ukrainiečių nacionalistais. O kad toks susidūrimas galėjo būti išprovokuotas, visai tikėtina.

Kijevas kadaise buvo senovinės pagonių slavų valstybės Kijevo Rusios sostinė. Ją 988-aisiais pakrikštijo kunigaikštis Vladimiras. Ukrainos ortodoksų bažnyčia 1991-aisiais, subyrėjus Sovietų Sąjungai, paskelbė autonomiją nuo Maskvos patriarchato ir pasivadino Ukrainos autokefaline ortodoksų bažnyčia. Ji 2014-aisiais parėmė Maidano sukilimą, per kurį buvo nuversta prorusiška vyriausybė. 2014-aisiais, Rytų Ukrainoje kilus separatistiniam konfliktui tarp Kijevo ir Kremliaus remiamų sukilėlių, įtampa tarp Maskvos ir Kijevo ortodoksų baž-

nyčių paaštrėjo. Taigi Rusija ir Ukraina kariauja dar ir religinį karą.

Priešiška stovykla Slovakijoje

Rugpjūčio mėnesį, kai bus minimos 50-osios Prahos pavasario (kurį nuslopino vadinamos karinės Varšuvos sutarties valstybės, o iš tiesų – sovietų Rusijos armija su 2000 tankų ir 200 000 karių) metinės, Slovakijos centre veiks Kremliaus propagandos

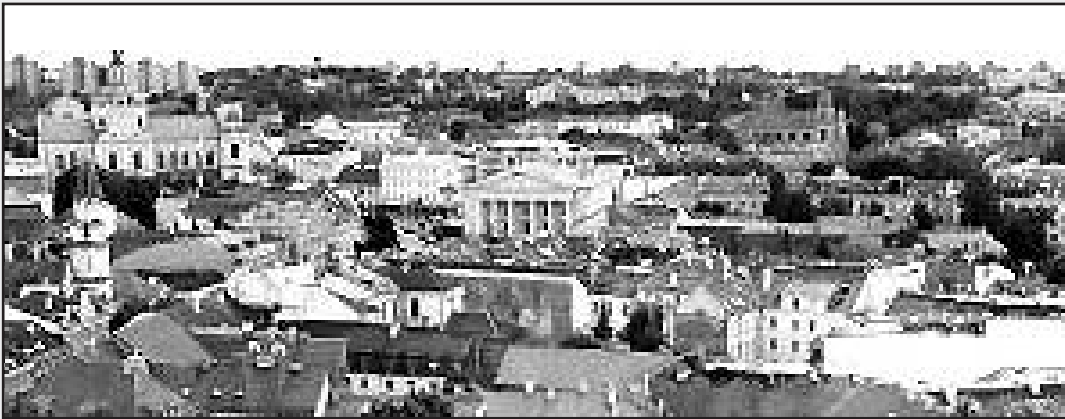
skleidimo grupuotės karinė stovykla „Naktiniai vilkai“. Tai motociklininkų – baikerių klubas, siejamas su prezidentu Vladimiru Putinu, kurio nariai 2014 m. patruliavo gatvėse, kai Rusijos kariai užėmė Krymą. Dabar tie patys baikeriai įsikūrė netoli Slovakijos sostinės, apleistoje karinėje bazėje, kuri buvo privatizuota. Savininkas, kuris vadovauja „Naktinių vilkų“ atšakai Slovakijoje, uždaroje teritorijoje, aptvertoje spygliuota viela, leido įsikurti Rusijos propagandistams. Baikeriai, anot vieno Slovakijos valdžios opozicionieriaus, „čia atvyko, kad nervintų demokratų ir verbuotų žmones kovoti Ukrainoje. Jie skleidžia žinią, nukreiptą prieš Europos Sąjungą ir NATO“.

„Naktiniai vilkai“ dažnai keliauja po Europą. Rusijos skelbiama Pergalės diena jie yra šventę Berlyne, o Katynės miškuose, kur Josifas Stalinas įsakė nužudyti tūkstančius lenkų pareigūnų ir civilių, jie rengė žvakių uždegimo akciją. Kovo mėn. „Naktiniai vilkai“ keliavo po Balkanus, tačiau Bosnijos ir Hercegovinos pareigūnai jų neišleido dėl grėsmės nacionaliniam saugumui.

Taip Rusija tęsia pasaulio užkariavimo politiką, pasitelkusi savo tautiečius įvairiose šalyse ir lengvatikius vietinius, o kaip sako į Lietuvą dėl persekiojimų atbėgęs rusų žurnalistas Eugenijus Titovas, didžioji dalis Rusijos žmonių tam pritaria. Jiems yra įteigta, kad Rusijos imperija privalo nuolat plėstis.

Mes negalime pakeisti situacijos, belieka išmokti atremti priešišką Rusijos propagandą ir stengtis, kad kuo mažiau mūsų valstybėje būtų lengvatikių, neatsparių Rusijos įtakai žmonių bei išmokti gyventi pilies apgulties sąlygomis. Galgi Rusija, bandydama apžioti visą pasaulį, vieną dieną užsprings.

Išmaniausių miestų 50-tuke Vilniaus nėra

Liepos 26 d. Barcelonos verslo mokyklos IESE Globalizacijos ir strategijos centras pristatė išmaniausių planetos miestų 50-tuką. Paskutinės dvi vietos atiteko Talinui ir Rygai. Išmaniausiųjų tris pirmąsias vietas dalijasi New Yorkas, Londonas ir Paryžius.

„Buvo vertintos naujos vietos ekonominio vystymosi formos pasaulinio miesto kūrimo, verslumo dvasios skatinimo ir naujovių srityse“, – sakė tyrimo organizatoriai.

Pagal „Cities in Motion“ indeksą indeksuojami 165 miestai iš 80 šalių. Šiemet miestai indeksuojami jau 50 kartą. Pasak profesorių Pascual Berrone ir Joan Enric Ricart, buvo nustatytos devynios kategorijos, apimančios XXI a. šiuolaikinio miestiečio gyvenimo kokybę: žmogiškasis kapitalas, socialinė sanglauda, ekonomika, valdymas, aplinka, judumas ir transportas, miestų planavimas, tarptautinė aplinka ir technologijos.

Kiekvienoje kategorijoje miestai suskirs-

tyti pagal 83 veiksmų rinkinį. Ši klasifikavimo sistema šiemet buvo papildyta, įtraukiant naujus kriterijus, pavyzdžiui, teroristinių išpuolių skaičių mieste, taip pat kintamuosius, pagrįstus numatoma informacija, tarkime, prognozuojama klimato kaitos pokyčio temperatūra.

2018 m. išmaniausių miestų sąrašė taip pat – Tokijas, Reikjavikas (pirmą kartą), Singapūras, Seulas, Torontas, Honkongas, Amsterdamas, Berlynas, Melbournas, Kopenhaga, Čikaga ir kt. miestai.

Šiemet didžiausius reitingo pokyčius pajuto Honkongas, pakilęs 33 vietomis ir patekęs į dešimtuką, ir iš 5 į 27 vietą nusileidęs San Franciskas.

Į 50-tuką nepateko tokie miestai kaip Baltimorė, Roma, Miami ir Florencija.

Daugiausia išmaniųjų miestų yra Europoje.

Alkas.lt

TELKINIAI

Dešimtoji išeivijos lietuvių vasara Lietuvoje

GABRIELĖ PETRAITYTĖ

Šiais metais Lietuvių išeivijos studentų stažuotės (LISS) programa vyksta jau 10-ąją kartą. Birželio 29 d. 20 studentų ir 15 gimnazistų įsikūrė Lietuvos edukologijos universiteto svečių namuose ir dalyvavo pirmoje bendroje vakarienėje, kur susipažino ne tik vienas su kitu, bet ir su Lietuvių Fondo (LF) atstovu Sauliumi Čyvu bei JAV LB ir LISS programos atstove spaudai Lietuvoje Meda Piečyte.

Net ketvirtadalis studentų dalyvavo Lietuvos dainų šventėje, tad pirmąją savaitę savo studijas Vilniaus universitete, Vilniaus Gedimino technikos universitete bei Lietuvos Sveikatos mokslų universitete (LSMU), darbus praktikos vietose turėjo derinti su repeticijomis ir pasirodymais Dainų ir Šokių dienoje. LISS programa didžiuojasi ir savo atstovais Pasaulio Lietuvių Bendruomenės XVI seime – čia Kanados Jaunimo lietuvių sąjungai atstovavo jos pirmininkė ir programos narė Livija Cygas, o savanoriavo – viena programos koordinatorių JAV lietuvių studentė Neringa Liutikaitė ir jau ne pirmus metus programoje dalyvaujanti Laura Smidt.

Pirmosiomis savaitėmis programos dalyviai lankėsi LR Seime Vilniuje, Kaune apžiūrėjo ką tik pastatytą Vyčio skulptūrą, finansiškai paremtą ir JAV Lietuvių Bendruomenės (LB). Taip pat vyko į Kryžių kalną, kur dalyvavo Amerikos lietuvių kryžiaus pašventinimo iškilmėse.

LISS programos nariai turėjo net kelias galimybes susitikti su garsiojo Lietuvos partizanų vado A. Ramanausko-Vanago bendražygiu J. Jakavoniu-Tigru: kelionėje į Kryžių kalną, JAV LB išleistos knygos „History of Lithuania“ pristatyme ir kt. Paskaitą apie prekybą žmonėmis stažuotės dalyviams skaitė Jungtinės Karalystės LB pirmininkė Dalia Asanavičiūtė.

Šiuo metu studentai ruošiasi programos užbaigimui – atsiskaitymams universitetuose. Savaitgaliais jaunimas lanko įvairias Lietuvos vietas: Druskininkus, pajūrį ir kt.

LISS programos gimnazistai, dvi savaites uoliai savanoriavę Vilniuje – Maisto banke bei M. Mažvydo bibliotekoje – išvyko susipažinti su toliau nuo sostinės esančio rajono gyvenimu Radviliškyje. Čia gimnazistai savanoriavo socialinės pagalbos centre, bibliotekoje, ligoninėje, o paskutinėmis dienos padėjo organizuoti Europos žmonių festivalį, kuris vyko Radviliškyje liepos 21–28 d.

Atsisveikindama trumpai supažindinusi jus su šių metų stažuotės programa, noriu perduoti žodį Lukui Kubiliui, kuris įdomiai pasakoja apie savo darbo ligoninėje patirtį.

Gabrielė Petraitytė – LISS programos koordinatore 2018 m.

LISS programos studentai ir gimnazistai prie Kryžių kalno koplyčios su arkivyskupu G. Grušu, partizanų J. Jakavoniu-Tigru ir kitais Kryžiaus šventinimo iškilmų dalyviais.

Man labai svarbu išlaikyti lietuviybę

LUKAS KUBILIUS

Dirbti ligoninėje Lietuvoje yra labai gera patirtis. LISS programa davė man šią galimybę, ir aš esu laimingas, kad galėjau atskristi į Lietuvą, gyventi ir dirbti čia visą mėnesį. Nutariau dalyvauti stažuotėje Lietuvoje, nes studijuojau slaugymą, taip pat dirbu slaugytojo padėjėju netoli Čikagos. Tikėjau Lietuvoje apie sveikatos mokslą sužinoti daugiau ir palyginti, kuo ta sritis Lietuvoje skiriasi nuo Amerikos. Ir dar – šią vasarą aš pirmą kartą esu Lietuvoje – senelių krašte. Aš lankiau Maironio lituanistinę mokyklą Lemonte, IL, ir ją baigiau 2014 m. Atskristi į Lietuvą šią vasarą man buvo gera proga ir aš esu tuo labai patenkintas.

Mano profesinė praktika vyksta Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Kauno klinikoje. Prieš atvykdamas į Kauną aš nežinojau, kokiame skyriuje dirbsiu ir ką ten darysiu. Pirmąją dieną klinikose sutikau porą žmonių iš slaugymo skyriaus ir sužinojau, kad pirmas dvi savaites dirbsiu vaikų intensyviosios terapijos skyriuje, o vėliau – krūtinės chirurgijos skyriuje. Vyresnioji slaugytoja man parodė, kur bus mano chalato spinta. Jau tada aš pajutau, kad man čia patinka.

Pirmą dieną vaikų intensyviosios terapijos skyriuje aš daugiausiai stebėjau slaugytoją, nes viskas man buvo nauja. Visi gydytojai ir slaugytojai, su kuriais susitikau, man buvo malonūs ir džiaugėsi, kad galėjau lietuviškai suprasti ir kalbėti. Pirmą savaitę dirbau su pora slaugytojų ir mačiau keletą procedūrų. Man įdomiausias procedūros buvo loboto-

mija ir auglio, kuris buvo ant vaiko inksto, biopsija.

Po pirmos savaitės slaugytojai man patikėjo daugiau darbų. Aš matavau kraujo spaudimą, temperatūrą, kas valandą tikrinau ligonio širdies darbą. Tai man buvo pažįstama, nes tai buvau daręs namie – savo darbe. Vis dėlto buvo gerai dar pasipraktikuoti. Mes turėjome nesąmoningą ligonį, ir aš turėjau progą jį pasirūpinti. Vėliau tą savaitę man taip pat leido leisti ligoniams vaistus. Ši užduotis ir visos kitos užduotys, kurias atlikau, man padėjo pasijusti tikru slaugytoju.

Aš dirbu Kaune, bet savaitgaliais grįžtu į Vilnių traukiniu pabendrauti su draugais, kurie dirba Vilniuje toje pačioje programoje – LISS. Vieną vakarą Vilniujeėjau žiūrėti Šokių šventės, kuri man labai patiko. Aš šokau tautinių šokių šventėje Baltimorėje, JAV, 2016 m. vasarą, bet negalėjau šokti šiais metais, nes kai vyko repeticijos, aš turėjau dirbti. Kai žiūrėjau Šokių šventę Lietuvoje, supratau, kad šokių praktikos man dar labai trūksta, bet buvau laimingas, kad turėjau progos stebėti. Ėjau žiūrėti ir Dainų šventės, kuri vyko Vingio parke, Vilniuje. Buvo taip nuostabu. Man patinka klausytis lietuviškų dainų, bet geriausias dalykas buvo būti apsuptam tokios daugybės lietuvių.

Aš tikrai vertinu, jog esu lietuvis ir džiaugiuosi progomis palaikyti ryšį su lietuviška kultūra. Aš manau, kad ši stažuotė bus labai naudinga ir mano universitetinėms studijoms, nes įgaunu daug patirties. Dirbdamas Lietuvoje, tapsiu geresniu lietuviu, nes sustiprinsiu savo kalbos žinias. Man labai svarbu išlaikyti lietuviybę ir aš manau, kad ši stažuotė padės man to siekti. Aš dar norėčiau grįžti į Lietuvą ilgomis atostogoms vėliau, o gal dar ir darbui.

Dėkoju Lietuvii Fondui ir JAV LB bei jos pirmininkei Sigitai Šimkuvienai, kad suteikė galimybę dalyvauti šioje stažuotėje.

LSMU sutiko, pasveikino ir apdovanojo studentus iš Š. Amerikos: Alexa Turuta – LSMU studentė iš Toronto, Radiologijos klinika; Lina Samonis – LSMU studentė iš Toronto, Hematologijos ir onkologijos klinika; Nerija Čuplinskas – LSMU studentė iš Ilinojaus, Traumų ir skubios pagalbos skyrius; Agnė Jašauskaitė – Akademinio judumo skyriaus koordinatore, atsakinga už atvykstančius studentus; Danielė Dresher – LSMU studentė iš Toronto, Traumų ir skubios pagalbos skyrius; Sophia Herrera – LSMU studentė iš Toronto, Kardiologijos klinika; Lukas Kubilius (tupi) – LSMU studentas iš Ilinojaus, Slaugos koordinavimo skyrius.

Sutarties su LSMU pasirašymas (iš k.): Eglė Vizbaraitė, Akademinio judumo skyriaus koordinatore, atsakinga už išvykstančius studentus; Agnė Jašauskaitė, Akademinio judumo skyriaus koordinatore, atsakinga už atvykstančius studentus; Sigita Šimkuvienė-Rosen, JAV LB Krašto valdybos pirmininkė; prof. Ingrida Janulevičienė, LSMU Tarptautinių ryšių ir studijų centro dekanė; Žaneta Dičkutė, Akademinio judumo skyriaus koordinatore, atsakinga už mainus su ne ES šalimis ir kviestinių dėstytojų projektus; Gabrielė Petraitytė – LISS programos koordinatore.

Žinių laukas apie diasporą gerokai išsiplėtė

Lituanistikos tyrimo ir studijų centre (LTSC) neseniai stažuotę baigė Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto istorijos specialybės studentė Rimantė Jaugaitė. Ši stažuotė rengiama Švietimo mainų ir paramos fondo iniciatyva. Besibaigiant stažuotei LTSC valdybos pirmininkė Kristina Lapienytė Rimantės paprašė pasidalinti įspūdžiais apie LTSC.

Kaip ir kodėl savo stažuotės vietą pasirinkai Lituanistikos tyrimo ir studijų centrą?

Po bakalauro studijų norėjau padaryti pertrauką. Troškau žinoti, kuriame universitete turėčiau tęsti studijas ir akademinę karjerą. Kadangi nemėgstu laiko švaistyti veltui, nusprendžiau, jog renkantis universitetą ir magistro studijų programą ne pro šalį būtų įgyti daugiau žinių apie šiandienos įvykius, politines ir ekonomines realijas, kultūrinį gyvenimą ir praktinių įgūdžių. Tarpkultūrinis sąmoningumas ir kalbų studijos yra mano pagrindiniai interesai, tad nuolat siekiu juos gilinti. Nenuostabu, jog savo „tarpinius metus“ (gap year) kruopščiai pradėjau planuoti iš anksto, ir man pasisekė.

Pirmiausia atsidūriau Kazachstano sostinėje Astanoje. Praėjusiais metais ten vyko Pasaulinė paroda EXPO, kur dirbau Lietuvos paviljono komandoje. Tiesiai iš Astanos skridau į Romą, kur trims mėnesiams tapau kultūros atašė Julijos Reklaitės padėjėja ir turėjau galimybę susipažinti su LR ambasados Italijoje veikla. Šių metų sausį atstovavau Lietuvai Erasmus+ jaunimo mainų projekte „Get To Know Me Better“ netoli Londono ir netrukus po to sėdau į lėktuvą Čikagon.

Labai norėjau dalyvauti Lietuvos švietimo mainų ir paramos fondo programoje; ją buvau nusižiūrėjusi dar 2016 m. Kai sąrašė aptikau LTSC ir daugiau juo pasidomėjau, pamaniau, kad tai būtų labai įdomi vieta stažuotei. Pirmiausia todėl, kad esu istorikė ir archyvai man yra artima institucija. Istorikai paprastai archyvais naudojasi, o ne kuria prieigą vartotojams. Šiuo atveju viskas buvo atvirkščiai – turėjau progos pabūti kitoje barikadų pusėje. Tiesa, tai nebuvo pirmas kartas. Prieš porą metų atlikau Erasmus+ praktiką Pavijos (Italijos) bibliotekoje ir archyve, todėl ten įgytos žinios ir patirtis, be abejonės, padėjo bandant įsijausti į lietuvių archyvo Čikagoje rutiną ir įsilieti į jo kolektyvą.

Antra, mano baigiamojo bakalaurinio darbo vadovas buvo lietuvių diasporos tyrinėtojas prof. E. Aleksandravičius, kuris laisvu metu nepraleisdavo progos pasidalinti lietuvių išeivių gyvenimo paradoksais. Nepaisant to, mano žinios apie lietuvių diasporą buvo ganėtinai siauros, tad labai norėjosi jas pagilinti.

Trečia, JAV niekada nebuvo mano svajonių kraštas ir dėl galutinio apsisprendimo vykti čia turiu būti dėkinga Romoje sutiktai italų kilmės amerikietei Irenei, kuri paskatino mane skristi į JAV: šalį, iš esmės lemiančią pasaulio socialinį, ekonominį ir politinį klimatą. Nieko gyvenime nebūna šiaip sau!

Kuo ši kelionė ir ši stažuotė skiriasi nuo Tavo jau ankstesnių stažuotčių Italijoje ir Kroatijoje?

Pirmiausia, ši praktika buvo ilgiausia ir truko beveik 5 mėnesius.

Taip pat institucija buvo išskirtinai lietuviška, tuo tarpu visos kitos – Kroatijos istorijos institutas Zagrebe, P. Paganio memorialinis muziejus Valsoldoje ir F. Petrarca humanitarinė biblioteka Pavijoje – iš esmės neturėjo nieko bendra su lietuvybe (nors rasti sąsajų galiausiai pavyko!). Būtų galima sakyti, kad „lietuvišką stažuotę“ atlikau Romoje, kadangi dauguma kolegų buvo lietuviai, tačiau LR ambasados tikslai yra visai kiti, pirmiausia, ji orientuota į Lietuvos atstovavimą Italijoje. O štai LTSC yra institucija, iš esmės dirbanti dėl lietuvių ir lietuviams. Žinoma, LTSC irgi yra savotiška Lietuvos atstovybė: sulaukiame įdomių skambučių, užaina svečių, neturinčių nieko bendra su Lietuva. Vis dėlto centras iš esmės atlieka lietuviybės bastijono ir puoselėjimo vaidmenį JAV. LTSC yra viena iš nedaugelio ir pati didžiausia bazė, kur galima rasti tūkstančius įvairaus turinio knygų, politinės, ekonominės ir socialinės tematikos archyvinų dokumentų, asmeninių archyvų, meno darbų ir kitų unikalių eksponatų.

Kaip skiriasi Tavo įspūdžiai ir emocijos, įsivaizdavimas apie archyvus nuo stažuotės pradžios ir dabar?

Kaip jau minėjau, buvau dirbusi bibliotekoje ir archyve, todėl išankstiniai įsivaizdavimai buvo gana realistiški. Vis dėlto archyvo dydis ir dokumentų bei eksponatų gausa tikrai nustebino. Žinojau, kad LTSC yra didžiausias lietuvių archyvas užsienyje, bet kad jis TOKS didelis, nė nenumaniau. Niekad nesusimąsčiau ir kad Amerikos lietuviai tiek daug prisidėjo prie Lietuvos valstybingumo ir gerovės kūrimo. Žinoma, apie diasporą kalbama mokyklose, universitete, bet nepakankamai. Nesuvokiame, kad nors didelė mūsų tautos dalis gyvena užsienyje, ji dirba Lietuvai ir kuria stiprų užnugarį. Ironiška, jog esame emigrantų ir keliautojų tauta – emigracija yra palietusi bene kiekvieną šeimą – tačiau turime drąsos savo išeivius vadinti išdavikais ir kone valstybės priešais. Tvarkydama R. Narušienės archyvą susidariau įspūdį, kad jei ne Amerikos lietuviai, tikriausiai nebūtume tokie, kokie esame šiandien. Beje, masinis etninis sąmoningumas Amerikos lietuviuose „prabudo“ anksčiau nei Lietuvoje carinės Rusijos sudėtyje.

Grįžtant prie klausimo reiktų pridurti, kad savo emocijoms, įspūdžiams, istorijoms ir nuotraukoms sukūriau „blog’ą“, įkvėptą laiko Čikagoje: <https://historymakersnotes.wordpress.com/>.

Papasakok, ką veikei LTSC. Kuris darbas paliko didžiausią įspūdį, kokia veikla buvo „ne Tavo dūšiai“?

Sukatalogavau ir aprašiau daugiau kaip 30 dėžių Reginos Narušienės archyvų ir paruošiau interviu su pačia R. Narušiene (publikuota š.m. birželio 23 d. „Drauge“). Šis darbas ir paliko didžiausią įspūdį, kadangi užėmė daugiausia laiko, tačiau leido pažinti ne tik Amerikos lietuvių dokumentus, bet ir R. Narušienės asmenybę, kuri man pasirodė įkvėpianti. Be galo įdomu buvo su ja pasikalbėti!

Taip pat archyvavau Algirdo Liepinaičio, Povilo Vaičekausko ir Leono Maskaliūno archyvus. Teko skaitmeninti nuotraukas ir dokumentus parodai, kuri buvo pristatyta Dainų šventėje Lietuvoje. Be to, pasitikdavau LTSC svečius, padėjau darbuotojams priimti

Rimantė Jaugaitė su LTSC archyvų darbuotojomis Kristina Lapienyte ir dr. Indre Antanaitis-Jacobs. A. Reneckio nuotr.

Sukatalogavus R. Narušienės archyvą. G. Indreikos nuotr.

naujus archyvinis dokumentus ir knygas.

Atvykus manęs paklausėte, ką norėčiau čia veikti. Kadangi nelabai žinojau ką turite, o ir mano tyrimų laukas yra visai kitas, pasakiau, kad duotumėte tai, kas labiausiai „dega“. Galvoju, kad bet koks archyvinis darbas gali būti įdomus į jį įsigilinus. Nežinau, ar ateityje norėčiau dirbti archyve, tačiau padirbėti šiuos nepilnus 5 mėnesius buvo ištis įdomu ir naudinga.

Tavo stažuotė buvo tikrai naudinga LTSC, o kaip Tau pačiai – kokios patirties pasisėmėi?

Galiu pasakyti, kad po praktikos žinių laukas apie diasporą gerokai išsiplėtė. Autentiškų dokumentų pažinimas ir aprašymas, bendravimas su Lituanistikos centro darbuotojais ir savanoriais, kitais visuomenininkais ir akademijos nariais iš JAV ir iš Lietuvos, lietuvių atminties vietų lankymas Amerikoje praturtino mano patirtį ir leido įsigilinti į Amerikos lietuvių vaidmenį kuriant modernią valstybę ir kovojant už jos nepriklausomybę bei pripažinimą. Be žinių įgavau ir praktinių katalogavimo, aprašymo, rūšiavimo įgūdžių. O ir mąstyti, kaip viską kuo geriau suorganizuoti, čia reikia daugiau nei kam nors galėtų atrodyti!

Tradicinis klausimas, kurį užduodame visiems – kaip manai, kokie turėtų būti išei- vijos archyvų ir konkrečiai – mūsų centro prioritetai?

Manau, kad prioritetas numeris vienas turėtų būti LTSC lankytojai. Savai- me suprantama, kad dokumentus turime rūšiuoti, kataloguoti ir aprašyti,

bet kasgi juos vartys ir tyrinės, jeigu nebus lankytojų? LTSC nėra eilinis archyvas. Pirmiausia tai – savanoriš- kais tikslais įkurta viešoji pelno ne- siekianti organizacija, tad savaime su- prantama, kad jos vaidmuo yra šiek tiek kitoks nei, tarkime, Lietuvos vals- tybės archyvo, kuriam iš esmės nereiki- a rūpintis finansais. Tam, kad LTSC išsilaikytų ir būtų galima surinkti rei- kiamas lėšas, būtina nuolat ieškoti ka- nalų, megzti kontaktus ir plėtoti vie- šuosius ryšius.

Galvoju, kad XXI amžiaus archyvas nebėra vien tiktai senienų saugykla. Jis privalo žengti pirmyn kartu su išma- niosiomis technologijomis, intensyvė- jančiu gyvenimo tempu ir savo laiko tendencijomis. Akivaizdu, kad tai iš pri- gimties konservatyviai institucijai, to- kiai kaip archyvas, yra didžiulis iššū- kis, tačiau būtina jį priimti ir į jį atsi- liepti. Valstybiniai archyvai vėlgi atsi- duria geresnėje situacijoje, o tokie kaip LTSC ar ALKA turi užsibrėžti daug daugiau uždavinių nei eiliniai archyvai: nešti lietuviybės vėliavą, sudominti naująją kartą, būti atviri, operatyvūs ir nuolat pasiruošę permainoms.

Klausimas, kurio nepaklausiau, bet rei- kėjo paklausti, yra...

Tiesiog noriu padėkoti visiems, kurie mane lydėjo šio Čikagos nuoty- kio metu. Pirmiausia LTSC darbuoto- jams Kristinai, Indrei, Juozui ir Ro- bertui, kurie maloniai pasidalijo savo patirtimi archyve ir, apskritai, Ame- rikoje, buvusioms stažuotojoms Ievai ir Gabrielei, kurios davė daug nau- dingų patarimų, stažuotojoms Rūtai ir Marijai, su kuriomis susidraugavau ir tikiuosi draugauti toliau.

IŠ KELIONĖS SUGRĮŽUS

Meilės trikampis: dailė, opera ir Venecija

Lietuviški Venecijos eskizai (I)

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Kas būtų pagalvojęs, kad atvykę atostogų į kaitriąją Veneciją užtiksimė lietuviško paveldo pėdsakų – ir ne vieną! Siurprizas laukė jau pirmąjį vakarą. Palikę lagaminus viešbutyje ir kiek atsigaivinę, išėjome susipažinti su apylinke, kurioje apsigyvenome – Cannaregio. Perėjome Ponte delle Guglie tiltą, paėjėjome viena kita siaura gatvele ir netrukus išėjome į didelę aikštę – Campo del Ghetto Nuovo. Atsidūrėme pačiame žydų kvartalo centre. Šioje uždaroje erdvėje Venecijos žydai gyveno nuo 1516 m. iki pat Venecijos Respublikos susijungimo su Italija 1866 m. Tai pats seniausias žydų getas pasaulyje.

Šiandien žydų Venecijoje nedaug – apie 400, ir tik nežymi dalis jų išikūrusi pačiame Ghetto Nuovo. Čia veikia ješiva, yra keletas žydiškų parduotuvėlių, užkandinių ir sinagogų.

Arbit Blato bareljefai – vienoje didžiausių aikščių

„Ateik, ateik, žiūrėk, ką aš atradau!” – kviečia mane Ramunė, rodydama į grupę bronzinių bareljefų ant plytų sienos ir šalia iškalta jų autoriaus pavardę – „Arbit Blatas”. Šis memorialas holokausto aukoms – menininko dovana miestui, kuris neabejotinai tapo vienu svarbiausiu jo kūrybinio įkvėpimo šaltinių. 1975 m. susituokęs su Metropolitan operos primadona Regina Resnik, Blatas su žmona Venecijoje įsigijo butą. Tai trečia vieta – po Paryžiaus ir New Yorko, – kurioje nuolat gyveno ir kūrė šie du menininkai.

Septynis lakoniškus santūrios meninės raiškos bronzinius bareljefus Campo del Ghetto Nuovo Arbit Blatas skyrė savo tėvų (dailininko motina mirė Štuthof koncentracijos stovykloje, tėvą, išgyvenusį Dachau, Blatas karui pasibaigus, parsivežė į New Yorką) ir milijonų žuvusių žydų atminimui. Kiekvienas bareljefas turi savo pavadinimą ir istoriją: „Ištrėmimas”, „Karjeras”, „Bausmė”, „Egzekucija

Didžiulis Tiziano paveikslas „Mergelės Marijos paėmimas dangun” puošia Frari bažnyčios altorių.

Arbit Blatas. „Atlantos berniukų choras Frari bažnyčioje”.

gete”, „Maištas Varšuvos gete”, „Krištolinė naktis” bei „Galutinis nuosprendis”. Paminklas, dalyvaujant autoriui, buvo atidengtas 1980 m. simbolinę dieną – balandžio 25-tąją. Tai „Liberazione” – išsivadavimo iš Mussolini valdžios diena. Tuometinis miesto burmistras Mario Rigo įteikė Blatui auksinį „Venezia Riconoscēnte” medalį. Tame pačiame Campo del Ghetto Nuovo 1993 m. rugsėjo 19 d., minint žydų deportacijos iš Venecijos geto 50-metį, tuometinis Italijos prezidentas Oscar Scalfaro pagerbė Blatą ir architektą Franca Semi, atidengdamas dar vieną jų sukurtą bareljefą „Paskutinisis traukinys”. Žymus italų menotyrininkas Enzo di Martino apie šį kūrinių yra pastebėjęs: „Skirtingai nuo

tapybos, ši bronzos buvo kalama ir daužoma su pykčiu ir tragedija širdyje”. Tačiau šis darbas nėra neapykantos išraiška. Kaip pats Blatas yra teigęs, „tokiame mieste, kaip Venecija, meninko širdyje nėra vietos pykčiui ir pagiežai”.

Arbit Blato memorialo holokausto aukoms antrasis variantas „Mémorial du Martyr Juif Inconnu” buvo atidengtas Paryžiuje 1981 m. balandžio 23 d. Trečiasis – organizacijos „Anti-Defamation League” rūpesčiu – New Yorke Dag Hammarskjöld Plaza (skersai nuo Jungtinių Tautų pastato) 1982 m. balandžio 25 d. 2009 m. šis paminklas rado pastovią užuovėją kitoje vietoje – prie Hebrew Union College–Jewish Institute of Religion. Dar vie-

nas, ketvirtas paminklo variantas po dailininko mirties, 2003 m. jo našlės Reginos Resnik buvo padovanotas Kauno miestui ir instaliuotas IX forte, iš kurio 1941 m. buvo išvežti Blato tėvai.

„Venecija – mūsų meilės trikampis”

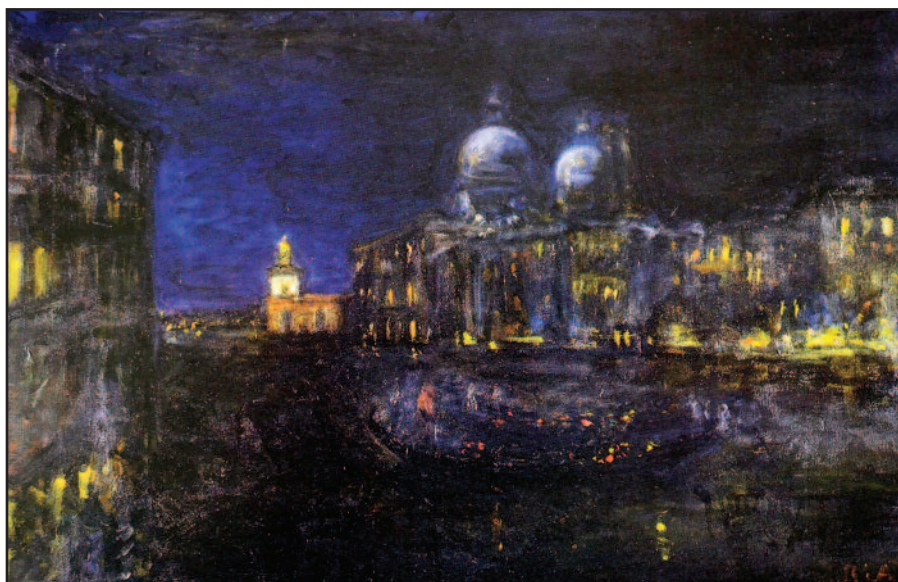
Taip kažkada yra sakiusi Regina Resnik. Jiedu su Arbit Blatu skirtingu laiku ir skirtingomis aplinkybėmis susizavėjo šiuo nuostabių miestu. Beje, Blatui tai nebuvo meilė iš pirmo žvilgsnio. Pirmą kartą jis čia atsidūrė 1934 m. žiemą. „Snigo. Miesto siluetai – juodi. Juodos gondolos miegojo drumzliname tamsiai žalios spalvos vandenyje. Pro ‘Hotel Londra’ langą stebėjau, kaip juodmarškiniai žygiavo per Riva Schiavoni. Aplankė nuojauta, kad aš negrįšiu čia ilgam”, – rašė dailininkas.

Blatas grįžo į Veneciją 1952 m. – ir tai buvo meilė iš antro žvilgsnio. Nuo tada šis miestas traukdavo jį kaip magnetas. Jis atvažiuodavo čia kasmet ir produktyviai tapydavo. Vėliau pradėjo kurti ir scenografiją Gran Teatro La Fenice, kuriame dainuodavo Regina Resnik (šioje scenoje ji debiutavo 1963 m. Kundry vaidmeniu operoje „Parsifal”), pastatymams. 1971/1972 m. sezone jie kartu statė Strausso „Elektra”: Resnik buvo šio pastatymo režisierė, Blatas – scenografas. Venecija tapo svarbia jų abiejų gyvenimo dalimi. Sutuočtiniai buvo priblokšti, kai 1996 m. Teatro La Fenice prarijo gaisras. Tą naktį menininkai pasijuto, tarsi atėjo galas jų meilės trikampiui...

Lyginant savo pojūčius su garsiosios poros, galėčiau pasakyti, kad ir

Arbit Blatas. „Regata Storica”.

Arbit Blatas. „Didysis kanalas ir Salute naktį”.

Vaizdas į Punta della Dogana ir Salute bažnyčią.

Ramunės Lapas nuotraukos

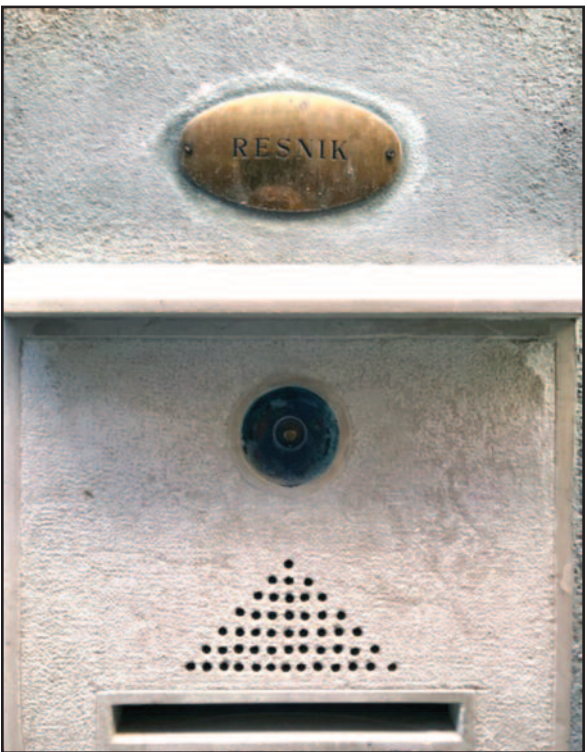
Didžiojo kanalo namai skersai nuo Gritti viešbučio.

Arbit Blatas. Princo šeima Gritti terasoje.

Gyvenamasis namas Dorsoduro rajone patraukė dėmesį dėl užrašo ant durų skambučio.

man Venecija buvo meilė iš antro žvilgsnio. Tik tas antras žvilgsnis buvo po gerokai ilgesnės pertraukos nei Arbit Blato – nuo pirmo apsilankymo praėjo ne 18, o visi 43 metai (pirmą kartą čia lankiausi dar būdamas studentu 1975 m.). Na, o Ramunė, kaip ir Resnik, išimylėjo Veneciją iš pirmo žvilgsnio.

Le destin est le maître

Dienos Venecijoje tikrai neprailgsta. Kiekvienas miesto kampelis – žavingas ir paslaptingas. Sykį klajodami po Dorsoduro rajoną, netoli Venecijos meno akademijosėjome maža gatvele. „Žiūrėk, Ramune, žiūrėk...” – dabar jau aš surikau. Durys ir skambutis su išgraviruota pavarde – „Resnik”. Pastatas paženklintas 537 numeriu, gatvės pradžioje – lentelė

„Salizada del Forno”. Namas be gyvybės pėdsakų, su uždarytomis langinėmis, nudžiūvusiomis gėlėmis kabančiuose vazonuose. Mūsų vaizduotė įsiaudrino – na, žinoma, čia turėjo būti jų butas, kaip kitaip – ne gi toks didelis sutapimas... Gatvelėje – nė gyvos dvasios, kad nors ir laužyta italų kalba galėtume paklausti – ar tikrai čia gyveno žinomi menininkai? Tačiau beveik neabejojau savo atradimo tikrumu ir labai juo didžiavausi visos kelionės metu. Kol... negrįžome į Čikagą ir nepradėjome vartyti labai gražaus leidinio, kurį prisimčiau turįs savo bibliotekoje – „Arbit Blatas. An artist's Venice” (New Yorkas / Paryžius: Vendome leidykla, 1996) – beje, su autoriaus autografu.

Nukelta į 11 psl.

Arbit Blatas. „Ponte dell'Accademia – Canal Grande”.

Neemija Arbutblatas, pasaulyje žinomas Arbit Blato vardu (1908 m. lapkričio 19 d. Kaune – 1999 m. balandžio 27 d. New Yorke) – iš Lietuvos žydų kilęs tapytojas, skulptorius. Blatas buvo vienturtis vaikas muzikos instrumentų prekybininko šeimoje. 1917 m. piešti pramoko vaikų namuose Poltavoje, kur Pirmojo pasaulinio karo metais su žydų pabėgėliais septynerius metus glaudėsi ir Arbitblatų šeima. Šeimai grįžus į Lietuvą, lankė Kauno žydų realinę gimnaziją, kur dailės mokytoju dirbo tarpukario Lietuvos žydų dailininkas, Vilniaus meno mokyklos auklėtinis, tapytojas ir grafikas Jokūbas Mesenbliumas, taip pat po pamokų papildomai tobulinosi lankydamas privačias Justino Vienožinskio pamokas. 1924–1926 m. tapybą studijavo Berlyne, 1926–1932 m. Paryžiuje (tuomet ir pakeitė vardą į Arbit Blatą). 1932 m. įsteigė pirmą privačią meno galeriją Kaune. 1933 m. vedė jauną dailininkę Sylvia Satenstein, su kuria susilaukė dukrelės Dorotėjos. Nuo 1940 m. gyveno New Yorke.

Būdamas tikras pasaulio kultūrinės aristokratijos veikėjas (1947 m. dailininkas išrinktas tikroju Paryžiaus „Rudens salono” nariu) Arbit Blatas didžiavosi savo lietuviška kilme, niekada neužmiršo lietuvių kalbos. Kartu su žmona Metropolitan operos soliste Regina Resnik (1922–2013) 1975 m. ir 1988 m. Arbit Blatas buvo atvykęs į Lietuvą.

Nuo 1924 m. dalyvavo parodose, surengė individualių parodų Paryžiuje, Liuksemburge, New Yorke, Rygoje. Pirmasis Arbit Blato kūrinių įsigijo Paryžiaus muziejus „Jeu de Paume” (dabar – Musée d’Orsay) 1936 m. Dailininko kūrinių yra Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje Kaune, Paryžiaus ir New Yorko moderniojo meno muziejuose, taip pat Lausanne, Tel Avivo, Jeruzalės, kitų pasaulio miestų muziejuose. 2011 ir 2013 m. menininko šeima dovanojo Lietuvai Blato dailės ir skulptūros kūrinių. 2011 m. Nacionalinėje dailės galerijoje Vilniuje buvo surengta dovanotos kolekcijos dalies kūrinių – tapybos paveikslų ir skulptūrų paroda „Arbit Blatas. Sugrįžimas į tėvynę”. Blato šeima nusprendė perrašyti testamentą ir visus New Yorko bute ir studijoje likusius jo darbus neatlygintinai perduoti Lietuvos valstybei.

Ankstyvieji Arbit Blato kūriniai impresionistinės manieros, psichologiški, ramaus kolorito, vėlesnieji pasižymi emociniu įtaigumu, kolorito, formų savitumu. Reikšmingos yra jo skulptūros, ypač bronzinė dailininko Chaim Soutine skulptūra, atidengta Paryžiuje, Monparnasse 1986 m., paminklas holokausto aukoms Venecijoje (1980) bei jo variantai Paryžiuje (1981) ir New Yorke (1982), o taip pat IX forte Kaune (2003).

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Sutiko „Misija Sibiras“ ekspedicijos dalyvius

Prezidentė su vaišėmis sutiko grįžusius „Misija Sibiras“ dalyvius. R. Dačkaus nuotr.

Vilnius (Prezidentūros info) – Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė pasitiko iš ekspedicijos po lietuvių tremties vietas Kazachstane sugrįžusius „Misijos Sibiras'18“ dalyvius ir pakvietė juos pietų.

Šalies vadovė pusantros savaitės Kazachstano Karagandos srityje ekspedicijoje praleidusius jaunuolius vaišino lietuvišku maistu, savo šilauogėmis, medumi ir obuolių sultimis.

Kad jaunoji karta gerbia šalies istoriją ir nori ją puoselėti, rodo ir nuolat augantis į ekspediciją norinčiųjų vykti skaičius. Nuo projekto pradžios 2006 m. daugiau nei 12 tūkst. jaunuolių užpildė atrankos anketa. Iš viso šiose ekspedicijose dalyvavo 225 jauni žmonės.

„Misija Sibiras“ jau 13 metų tęsia darbus, kurie apima ne tik istorijos saugojimą, bet ir jaunosios kartos pilietiškumo bei didžiavimosi savo valstybe ugdymą. prezidentė paragino „Misiją Sibiras“ plėsti savo veiklą Lie-

tuvoje įtraukiant bendruomenes tvarkyti ir saugoti istoriškai svarbias vietas – partizanų kapus, slaptavietes, atminimo vietas.

Septynioliktoji „Misija Sibiras“ vyko į Kazachstaną, kadangi likus mažiau nei mėnesiui iki suplanuotos ekspedicijos į Sibirą Rusijos Federacijos ambasada Lietuvoje atsisakė misijos dalyviams išduoti vizas.

Pagal lietuvių tremties įkalinimo ir palaidojimo mastą Kazachstano teritoriją lenkia tik Rusija. Neoficialiais duomenimis, į Kazachstaną sovietų represijų laikais galėjo būti išvežta apie 20 tūkst. politinių kalinių iš Lietuvos. Šių metų ekspedicija sutvarkė 16 kapinių, lietuvišką paminklą Kingyro sukilėliams, pastatė 6 kryžius.

„Misija Sibiras“ ekspedicijos vyksta nuo 2006 metų. Per šį laikotarpį sutvarkyta daugiau nei 150 lietuviškų kapinių, susitikta su dešimtimis tremties vietose tebegyvenančių lietuvių ir buvusių tremtinių palikuonių.

Konservatoriai susirūpino prezidento rinkimais

Vilnius (ELTA) – Tarp konservatorių partijos skyrių keliamų asmenų dalyvauti 2019 m. prezidento rinkimuose yra ekonomistas Gitanas Nausėda, Seimo nariai Ingrida Šimonytė, Andrius Kubilius, Žygimantas Pavilionis, europarlamentaras Vygaudas Ušackas, teigia konservatorių vadovas Gabrielius Landsbergis.

Politikas sakė, kad Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionys demokratų (TS-LKD) partijos skyrių iškeltų kandidatų sąrašas gali būti labai ilgas. Anot jo, tik spalio mėnesį bus galima susidaryti konkretesnę sąrašą.

G. Landsbergis pabrėžė, TS-LKD skyriai gali kelti nebūtinai partijai pri-

klausančius kandidatus.

Konservatorius taip pat pažymėjo, kad skyrių iškeltiems asmenims bus sudaryta galimybė patiems išsibraukti iš sąrašo. G. Landsbergis davė suprasti, kad A. Kubilius tikriausiai turėtų pasinaudoti šia galimybe.

TS-LKD prieš ateinančius merų bei prezidento rinkimus organizuos pirminius atvirus rinkimus partijoje, kuriuose balsą už norimą konservatorių kandidatą prezidento rinkimuose galės atiduoti ne tik TS-LKD nariai.

Į kandidatų rinkimus bus įtraukti visi Lietuvos žmonės nuo 16 metų. Laimėjęs kandidatas vėliau dalyvaus pagrindiniuose rinkimuose.

Daugiausia studijuos gyvybės ir sveikatos mokslus

Kaunas (ELTA) – Net trys studijų programos, dėstomos specializuotame Lietuvos sveikatos mokslų universitete (LSMU), šiemet pateko į populiariausių tarp abiturientų dešimtuką.

Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijai bendrajam priėmimui organizuoti (LAMA BPO) paskelbus pirmojo priėmimo etapo rezultatus, paaiškėjo, kad pirmuoju prioritetu studijuoti mediciną LSMU pasirinko net 669 asmenys. Tai – pati populiariausia 2018 metų studijų programa.

Kvietimus LSMU studijuoti mediciną gavo 308 stojantieji, – skelbia

universitetas. Tarp dešimties populiariausių studijų programų yra ir LSMU odontologija bei veterinarinė medicina.

Universiteto atstovų teigimu, sveikatos mokslų studijos LSMU taip pat populiarios ir tarp užsienio studentų. Planuojama, kad 2018 metais kas ketvirtas pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų studentų universitete bus užsienietis. Šiais metais planuojama priimti 300 studentų iš užsienio, jau dabar pakviesta 250 užsieniečių. Daugiausiai atvykstančiųjų – iš Švedijos, Izraelio, Vokietijos bei Indijos.

D. Trump didžiuojasi ekonomikos augimu

Washingtonas (ELTA) – Antrąjį ketvirtį JAV ekonomika plėtėsi 4,1 proc., vartotojai tęsė „išlaidų šėlsmą“, o eksportuotojai skubėjo išvengti atsakomųjų tarifų.

JAV prezidentas Donald Trump pasveikino „puikius BVP skaičius“. Jungtinių Valstijų vadovas antrojo ketvirčio rezultatus pavadino „nuostabiais“ ir pažadėjo, kad jie bus tvarūs.

V. Putinas pasiruošęs vykti į Washingtoną

Maskva (ELTA) – Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas sakė esąs pasiruošęs vykti į Washingtoną bei kvietė JAV prezidentą Donald Trump apsilankyti Maskvoje.

Rusijos prezidentas taip pat pagyrė D. Trump, teigdamas, kad „geroji JAV prezidento ypatybė yra ta, jog jis visada nori vykdyti savo pažadus rin-

Paskelbti duomenys parodė, kad balandžio-birželio mėnesiais šalies ekonomika augo sparčiausiu tempu nuo 2014 metų, o prie to prisidėjo vartotojų išlaidos ir eksportas. Per pirmuosius tris šių metų mėnesius JAV ekonomika plėtėsi 2,2 proc.

Tikėtina, kad sėkminga ekonomikos plėtra pagerins dabartinio JAV prezidento populiarumą.

kėjams”.

„Galite kritikuoti jį už tai, ką jis daro, ir daug žmonių kritikuoja, bet vienas dalykas yra akivaizdus – jis nori tesėti savo rinkiminius pažadus”.

Remiantis pranešimais, anksčiau šį mėnesį Helsinkyje vykusį savo susitikimą su D. Trump V. Putinas laiko „naudingą”.

Neigia žinojęs apie susitikimą su N. Veselnickaja

Washingtonas (ELTA) – JAV prezidentas Donald Trump paneigė savo buvusio teisininko teiginius, esą jis iš anksto žinojo apie 2016-aisiais įvykusių savo šeimos narių ir rinkimų kampanijos vadovų susitikimą su rusų teisininke.

Prezidento sūnus Donald Trump jaunesnysis, žentas Jared Kushner ir tuometis rinkimų kampanijos vadovas Paul Manafort 2016 metų birželio 9 dieną New Yorke susitiko su rusų teisininke Natalija Veselnickaja. Ji siūlė suteikti Rusijos vyriausybės turimos informacijos, esą kompromituojančios tuometę D. Trump varžovę Hillary

Clinton.

D. Trump, jo sūnus, teisininkai ir kiti administracijos pareigūnai atkakliai tvirtino, kad prezidentas nieko nežinojo apie šį susitikimą iki 2017-ųjų liepos, kai apie jį paskelbė žiniasklaida.

Tačiau, anot televizijos tinklų CNN ir NBC, buvęs D. Trump teisininkas M. Cohen tvirtina pats buvęs patalpoje, kai Donald jaunesnysis pranešė tėvui apie rusų pasiūlymą susitikti. D. Trump pasiūlymui esą pritarė. Tiesa, teigiama, kad M. Cohen neturi jokių įrodymų, galinčių paremti jo versiją.

Rusai protestuoja prieš pensinio amžiaus ilginimą

Maskva (ELTA) – Dešimtys tūkstančių rusų liepos 28 dieną dalyvavo protestuose, kurie buvo nukreipti prieš prieštaragai vertinamus planus didinti pensinį amžių.

Organizatorių teigimu, Maskvoje susirinko maždaug 100 tūkst. žmonių, kurie dalyvavo leidimą gavusiame renginyje prieš vyriausybės remiamą reformą.

Protestai vyko dešimtyse miestų Tolimųjų Rytų Rusijoje ir Sibire.

J. Assange teks palikti Ekvadoro ambasadą

Londonas (15 min.lt) – 2012 metais Vyriausybių paslaptis viešinančio tinklalapio „WikiLeaks“ įkūrėjas Julian Assange įėjo į Ekvadoro ambasadą Londone ir paprašė politinio prieglobsčio. Nuo to laiko jis ten slėpėsi retai matydamas saulės šviesą – iš viso praėjo 2 230 dienų. Tačiau daugelis šaltinių teigia, kad greitai J. Assange teks išvykti iš ambasadų, nesvarbu, nori jis to ar ne.

Jeigu būtų suimtas, J. Assange grėstų ekstradicija į Jungtines Amerikos Valstijas, kurios siekia jį teisti už tūkstančių įslaptintų dokumentų nutekinimą.

Ekvadoro prezidentas Lenin Moreno pareiškė, kad J. Assange turės palikti šalies ambasadą Londone. Jis teigė, jog svarbiausias dalykas, kad nebūtų pavojaus jo gyvybei.

Ekvadoro prezidentas sakė šiuo klausimu palaikantis dialogą su Didžiosios Britanijos vyriausybe.

Situaciją apsunkina ir faktas, kad praėjusį gruodį J. Assange buvo suteikta Ekvadoro pilietybė.

Per rinkimų kompaniją Donald Trump daugybę kartų minėjo „Wiki-

Ekvadoro prezidentas L. Moreno pareiškė, kad J. Assange visgi teks palikti ambasadą Londone.

Internationaldisabilityalliance.org

Leaks” nutekintus Hillary Clinton elektroninius laiškus. Vėliau D. Trump nuėjo dar toliau ir sakė: „Aš myliu „WikiLeaks”.

D. Trump valstybės sekretorius Mike Pompeo ir JAV teisingumo departamentas galvoja priešingai. M. Pompeo sakė, kad „WikiLeaks” elgiasi ir kalba kaip priešiškos žvalgybos organizacija.

Nė dienos be Lietuvos

Atkelta iš 1 psl.

Savo naujausioje lietuvių kalba išleistoje knygoje „Basakojis bingo pranešėjas“ rašote, jog turite dvi tėvynes – Lietuvą ir Kanadą. Kai kalbėjomės prieš penkerius metus, sakėte, jog esate vaizduotės emigrantas – ar taip save vadintumėte ir šiandien?

Šiek tiek – taip, bet, einant laikui, tai keičiasi. Asmeniškai Lietuva man yra artimesnė, nei anksčiau. Tačiau yra vienas labai įdomus aspektas. Vilniuje šią vasarą vis eidavau į parduotuvę „Knyga visiems“ prie Halės turgaus, Vilniuje. Ten prekiaujama senomis knygomis, viduje prastas apšvietimas, daug dulkių. Štai ten radau vaizduotės Lietuvą, ypač sovietinių laikų, nes ten buvo daug to meto knygų. Vaikščiojau į tą parduotuvę reguliariai ir metodškai kaskart apie pusvalandį ieškodavau ten man reikalingų leidinių. Ten slypinti vaizduotės Lietuva man vis dar egzistuoja. Dabar pradėjau rašyti naują romaną apie poetą Kostą Kubilinską, todėl tame knygyne mane labai sudomino protokolai iš Rašytojų sąjungos metinių suvažiavimų nuo 1947 metų iki maždaug 1960-ųjų. Tai – fantastiška medžiaga. Skaitau, kad 1948-aisiais K. Kubilinskas jau išmestas iš Rašytojų sąjungos, o po trejų metų jis nori grįžti, dar po dvejų metų jis priimamas ir tampa dideliu herojumi. Tarp to knygyno leidinių pilna įdomiausių naratyvų. Vaizduotės man dabar yra daugiau ne gatvėse, o knygose. Dabar skaitau Irenos Veisaitės prisiminimų knygą, pasirodžiusią prieš kelerius metus – taigi yra gyvų ankstyvojo sovietmečio liudininkų, tačiau ta praeitis – man vaizduotės pasaulis.

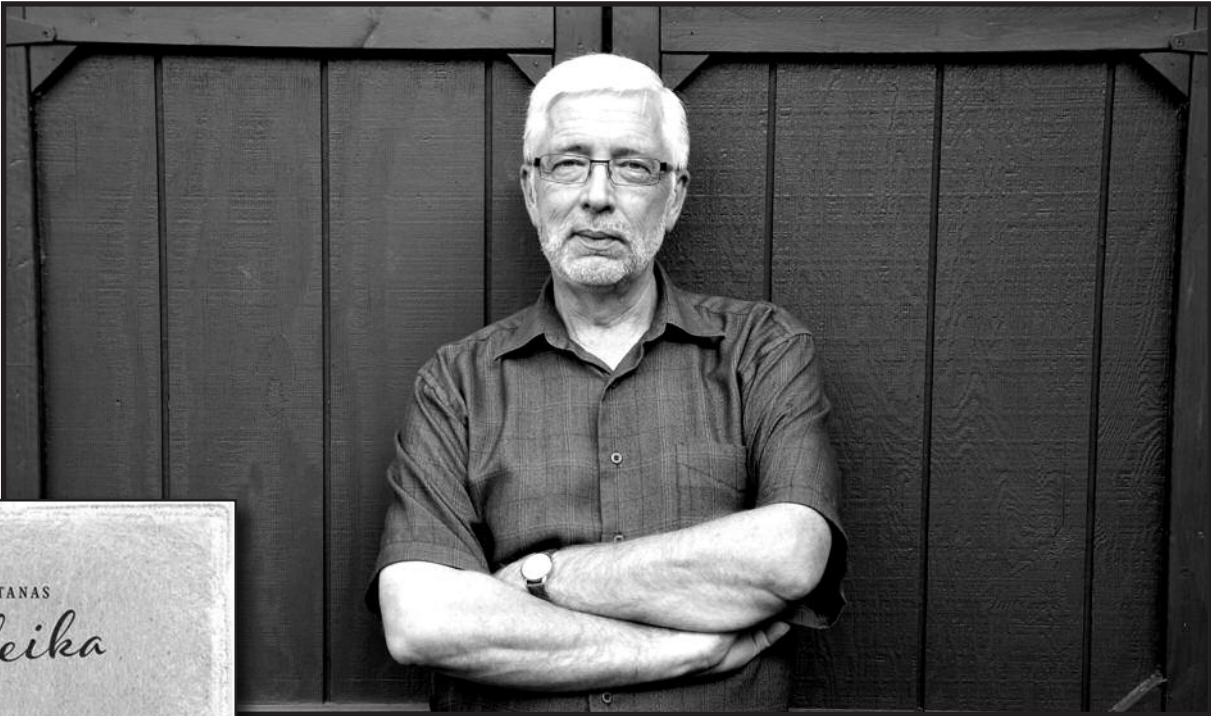
Ar labai klyščiau manydamas, kad Jūsų jausenoje ir viešojoje laikysenoje jaučiama tai, ką emigrantai išgyvena per gana ilgą laiką – ir nostalgija, ir priklausymas dviem tėvynėms, ir kartu puikus įsitvirtinimas Kanadoje?

Taip, visa tai veikia vienu metu. Įdomiausia yra nostalgija. Kiekvienas iš mūsų ja, lyg sloga, yra sirgęs, bet ji praeina gana greitai. Tiesiog nostalgija neatsilaiko prieš tikrovę. Galėčiau būti nostalgiškas dėl tėvų paliktos Lietuvos tik tuomet, jei dabar šios šalies nelankyčiau. Nesu toks uždaras, kad iki šiol patirčiau nostalgiją. Noriu pabrėžti, kad mes labai atidžiai turėtume žiūrėti į praeitį, nes „praeitis nesibaigė, ji vis kartojasi“. Reikia aiškiai atskirti nostalgiją nuo praeities nagrinėjimo, kuris atveria ir genetinį paveldimumą – kartais elgiamės pagal praeities papročius be didesnių tų papročių studijų. Kartais toks žmogus net nežino ir nesupranta, kaip jis elgiasi. Man dažnai priskiria nostalgiskus jausmus Lietuvai, todėl man tai – įdomi tema.

Kodėl, Jūsų nuomone, angliškai rašantys autoriai pastaroju metu vis labiau susidomi Lietuva? Ar tai lemia rezistencijos istorija, herojiška mūsų šalies praeitis?

Yra du dalykai, kuriuos reikia atskirti. Pirma, yra Holokaustas, jis labai svarbus. Apie tai rašo žydų kilmės autoriai arba tie, kuriems tai specifškai įdomu. Keičiasi mūsų Holokausto supratimas, kiekviena karta papildo šią temą naujais tyrimo ir aprašymo aspektais. Visai kitokie yra atvejai, kai Lietuva susidomima dėl jos istorijos dramatinio.

Patį Lietuvą, bėgant laikui, atsiveria ir tampa vis prieinamesnė, savotiškai nauja. Lietuva nėra nei Italija, nei Vokietija, nei Prancūzija – šiuos kraštus angliškai lanko jau šimtus metų, todėl naujienų iš ten tikėtis jau neįmanoma. Prieš šimtą metų, kai amerikietis Ernest Hemingway lankėsi Paryžiuje, tai dar buvo nauja. Lietuva ir Rytų Europa ir šiandien yra neatrastos teritorijos. Žinoma, kartais ne lietuvių kilmės rašytojai paviršutiniškai nagrinėja Lietuvą, formuluoja keistus klausimus, į kuriuos lietuviams atsakymai yra akivaizdūs ir savaime suprantami. Autoriai apie Lietuvą rašo iš toli. Būdamas lietuvių kilmės, vis tiek padarau klaidų, kalbėdamas apie lie-

Antanas Šileika.

tuvių gyvenimą ir istoriją, o tie, kurie niekaip nesusiję su Lietuva, jų padaro dar daugiau. Bet tai nėra blogai – jie tiesiog bando suprasti naujas jiems vietas.

Knygos „Basakojis bingo pranešėjas“ stilistika ir pasakojimas ypač dvelkia lengvumu ir žaisme. Kaip jaučiatės dažnai per rimtos ir kenčiančios lietuvių prozos kontekste? Juk lietuvių literatūroje beveik nėra humoro.

Į šį klausimą man labai sunku atsakyti, nes nesu vietinis. Kartais būdavau klausiamas, kodėl rašiau apie partizanus, o Lietuvoje apie juos rašoma mažai. Negalėjau atsakyti į šį klausimą.

Dėl humoro – vėlgi nepankamai išsamiai ir giliai pažįstu Lietuvos literatūrą, todėl atsakyti sunkoka. Kita vertus, skaitau Kristinos Sabaliauskaitės romaną „Silva rerum“ ir ten nerandu humoro, nes knygoje dominuoja labai giliai suprasta ironija.

Mano asmeninis humoras kyla iš tėvo kaimiškų juokų, kurie yra gana paprasti. Toks humoras buvo būdingas ištisai mano tėvų kartai, jiems buvo gėda elgtis per rimtai. Buvo tokia tradicija, kad, susiję draugams, reikia pasijuokti.

Yra ir dar viena mano humoro jausmo priežastis. Tai – anglų literatūra, kuriai būdingas lengvas, vos juntamas juokas: kas nėra tragedija, tai jau savaime juokinga.

Jūsų gyvenimo prasmė – kūryba, šeima, darbas, tėvynės? Kiek Lietuva yra Jūsų kanadietiškoje kasdienybėje? Kiek Jūsų gyvenimo prasmei svarbi Lietuva?

Vis daugiau ir daugiau. Lietuva kaip mąstymo tema man yra nuolat grįžtanti. Tai – iš amžinųjų svarstymų srities. Keliu sau klausimus, ką reiškia būti lietuviu, ką reiškia būti žmogumi, kuris gyvena Lietuvoje – ypatingą išpūdį man daro tėvų kartos ir dar senesni publikuoti prisiminimai. Iš tolo žiūrint,

Mark Raynes Roberts nuotr. man Lietuva atrodo esanti labai nedėkingoje vietoje, nes ten nuolat keliauja armijos, nuolat nušluojamos ištisos kartos ir inteligentija. Tas nuolatinis atgijimas ir augimas man primena Senąjį Testamentą, kuriame rašoma apie vietas, kur amžinai pučia viską nusinešantys vėjai. Tai – baisios vietos. Nuolat klausiu savęs, kodėl Lietuva turėjo būti būtent tokioje vietoje, koridoriuje. Viena vertus, toks mąstymas yra labai skaudus, bet, kita vertus, ir labai pozityvus, nes nušluota Lietuva vis atsigauna. Šiaurės Amerikoje labai daug negalvojame apie savo indėnus, o jie juk patyrė tą patį, ką lietuviai. Nepaisant to, Amerika yra labai laimingas pasaulis – moderniais laikais beveik nebuvo karų. Lietuva – ne vienintelė daug kentėjusi šalis. Kalbu ir apie Lenkiją, Ukrainą, Baltarusiją. Šiame krašte gyvenusių žmonių pasirinkimai beveik visada dramatiški. Pavyzdžiui, K. Kubilinskas labai norėjo rašyti ir mylėjo literatūrą, bet turėjo nušauti partizaną, kad gautų teisę leisti vaikiškus eilėraščius. Mano apmąstymams apie Lietuvą nėra pabaigos... Nepraeina nė diena, per kurią nepagalvočiau apie tai.

Ar pastarąjį kartą būdamas Lietuvoje pajutote stipręjantį nacionalizmą? Tai būdinga daugeliui dabartinių Rytų Europos šalių.

Tai – komplikotas klausimas, nes kiekvienas turėtų būti patriotas. Tai iškart reiškia, kad toks žmogus vertina savo žmones, žemę ir istoriją. Manau, tai reikėtų išlaikyti. Tarp inteligentų Lietuvoje pastebiu bandymą vengti nacionalizmo, nes tai – blogis. Man atrodo, kad jie nueina per toli: pradeda neigti lietuvių. Tai, kas matoma Vengrijoje ir Lenkijoje, kraštutinis nacionalizmas, Lietuvoje beveik neegzistuoja. Tiesiog nereikia sau leisti kraštutinumų. Jaunesni lietuviai neretai linkę nuvertinti savo kraštą dėl Holokausto praeities. Manau, reikia pripažinti savo nuodėmes, bet kartu mylėti savo kraštą ir artimus žmones. Bendrai žiūrėdamas, nacionalizmo pavojaus Lietuvoje kol kas nematau.

Dėkoju už pokalbį.

Jūs jau skaitote „Draugą“? Puiku!

Bet nepamirškite ir savo senelių bei kitų giminių Lietuvoje – užsakykite „Draugą“ ir jiems!

Paprastu paštu – 120 dol.,

internetinė prenumerata – tik 99 dol.

150 įdomių ir spalvingų numerių per metus!

www.draugas.org

Užgeso Detroito šviesuolio žemaičio liepsnelė

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

*Visos mūsų mintys, mūsų viltys –
Prie gimtosios žemės ir namų,
Ten sušalę grįžtame sušilti
Iš visų pasviečių svetimų.*

*Visos mūsų maldos kasdieninės:
– Viešpatie, duok tėviškės dan-
gaus...
Tik tenai pailsusios krūtinės
Po visų kelionių atsigaus.*

B. Brazdžionis

2018 m. liepos 22 d., sekmadienį, per „Lietuviškų melodijų“ radijo programą buvo pranešta liūdna žinia, kad po ilgos ir sunkios ligos liepos 20 d., penktadienį, Grace Hospice ligoninėje, Ann Arbor MI, sulaukęs 108 metų šį pasaulį ap-
leido ir iškeliavo į Dievo namus pas savo gimines ir bendraminčius uolus Šv. Antano lietuvių parapijos narys, taurus lietuvis Petras Pagojus.

Šv. Antano parapijos dvasios mil-
žinas, kuklus žmogus, nenorė-
damas savęs garbinti, nesutik-
davo kalbėtis apie savo gyvenimą. To-
dėl pasinaudojau žiniomis ir faktais,
surinktais iš Petro Pagojaus archyvo ir
„Mažosios Lietuvos enciklopedijos“.

Petro Pagojaus jubiliejinis gimtadienis –100 metų! Parapijiečiai Petru linki ilgiausių metų!

Petras Pagojus gimė 1910 m. kovo 27 d. Razmų kaime, Varnių valsčiuje, Telšių apskrityje, penkių vaikų Anta-
no ir Marcijonos (Sabutytės) Pagojų šei-
moje. 1944 m. pasitraukęs nuo artėjan-
čios sovietinės kariuomenės P. Pagojus
atsidūrė Vokietijoje. Iš ten 1952 m. per-
sikėlė į JAV ir apsigyveno Detroito, MI.
Čia įsidarbino „Ford“ automobilių ga-
mykloje, kur išdirbo iki pat pensijos.
P. Pagojus buvo Šv. Antano para-
pijos parapijietis nuo pat atvykimo į
Ameriką iki parapijos uždarymo ir
susijungimo su Dievo Apvaizdos lietu-
vių parapija Southfield, MI, 2013 m.
Buvo Detroito lietuvių organizacijos
centro (DLOC) finansų sekretorius,
BALF'o, JAV lietuviškos labdaros šal-
pos fondo, 76-ojo skyriaus pirmininkas,
vicepirmininkas ir revizijos komiteto
pirmininkas. Priklausė Amerikos lie-
tuvių Romos katalikų federacijos Det-
roito skyriui. Priklausė Lietuvių Ben-
druomenei; buvo Dariaus ir Girėno
klubo narys bei Lietuvių namų šimtini-
ninkas; buvo Lietuvių spaudos ben-
druomenės dalininkas. Pasivadinęs

„Balsu iš minios“ rašė straipsnius ir
komentarų į įvairius laikraščius:
„Draugą“, „Dirvą“, „Laisvąją Lietuvą“,
„Veidą“, „Naujienas“, „Amerikos lie-
tuvį“, „Tėviškės žiburius“. Dar visai
neseniai parašydavo savo nuomonę ar
komentarą.
P. Pagojus buvo įvairių organiza-
cijų dosnus rėmėjas. Jis rėmė Tautos
Fondą, Lietuvių Fondą, ALT'ą, VLIK'ą
ir Wayne State universiteto lietuvių
kambarį. Nuolat rėmė „Amerikos lie-
tuvio balso“ ir „Lietuviškų melodijų“
radijo programas. Kaip vienas iš P.
Pagojaus kolegų yra sakęs: „Petras
Pagojus buvo ta asmenybė, kuri buvo
tiltas tarp dypukų ir senųjų Amerikos
lietuvių“. P. Pagojus ne tik finansiškai
rėmė įvairias organizacijas, bet prisidė-
jo ir prie įvairių darbų: salės puošimo,
bilietų platinimo, rinko aukas ir
patarinėjo. Nuolat rėmė Lietuvos vy-
čius bei padalinį „Aid to Lithuania,
Inc.“ 1991–2014 m. dažnai su kitais pa-
rapijiečiais važiuodavo į „World Me-
dical Relief“ įstaigą padėti pakuoti
medikamentus, krauti į talpintuvus ir
siųsti į Lietuvą.
P. Pagojus turėjo namų biblioteką
su daugiau kaip 1 500 knygų. Išskyrus
apie 200 knygų, kurias išgelbėjo nuo
pražūties, visos yra pirktos už fabrikuo-
se sunkiai uždirbtus pinigus. Jo kny-
gynėlyje buvo daug įvairių žurnalų ir
laikraščių. Buvo laikai, kad P. Pagojus
prenumeravo net 29 laikraščius.
P. Pagojus buvo keturių fondų pra-
dininkas-steigėjas. Dalyvavo ir ketu-
riuose kituose fonduose, tik jau ne
kaip jų pradininkas. 1980 m. įsteigė
Amerikos lietuvių tarybos fondą; 1983
m. buvo oficialus Mažosios Lietuvos
fondo (MLF) steigėjas, kasmet perve-
dantis po 1 000 dol. Šiam fondui jis pa-
aukojo daugiau kaip 30 000 dol. 2004 m.
P. Pagojus įsteigė Marijos Krungienės
fondą, skirtą premijuoti Pelesos (Gu-
dija) lietuviškas nevalstybines mo-
kyklas lankančius ir gerai lietuvių
kalbą mokančius moksleivius.
Petro Pagojaus laidotuvių apeigo-
mis rūpinosi Velionio slaugytoja (šiai
šventai pareigai ji skyrė 18 metų) duk-
terėčia Zita Skučienė.
Val S. Bauza laidojimo namų di-
rektorė Yolanda Zaparackienė tvarkė
laidotuves, kurios vyko liepos 24 d., an-
tradienį, Dievo Apvaizdos lietuvių baž-
nyčioje, Southfield, MI. Su Velioniu
buvo atsisveikinta prieš šv. Mišias.
Karstas skendėjo daugybėje gėlių. Į jo
švarko atlapą buvo įsegtas ženkliukas
su šv. Antano paveikslu. Šis ženkliukas
buvo pagamintas parapijos 90 metų gy-
vavimo sukakties proga. Prie karsto
buvo padėta Petro Pagojaus 100 m. ju-
biliejaus nuotrauka.
Gedulingas šv. Mišias atnašavo
kun. Thomas Puzio. Giedojo ir vargo-
navo Rita Giedraitienė. Šv. Raštą ir ti-
kinčiųjų maldas skaitė Algis Kaunelis.
Pamoksle kun. T. Puzio papasako-
jo, kad a. a. Petras Pagojus buvo mielas,
palankus, nuoširdus žmogus. Jis prisiminė
Velionį gyvenimo kelyje – buvo
garbingas ir kultūringas žmogus, nie-
kuomet nė vieno neįžeidęs. Buvo tikras
lietuvis ir pasišventęs katalikas. Dė-
kojame jam už Jo gyvenimą ir atiduodame
Jį į Dievo rankas. Jaučiamės laimingi turėję Jį tarp mūsų.
Kun. T. Puzio padėkojo giminėms,
šeimoms draugams, jo globėjoms ir Šv.
Antano bei Dievo Apvaizdos parapi-
jiečiams už Velionio globą.
Laidotuvių Mišios baigtos giesme
„Marija, Marija“. Mišiose dalyvavo
gražus būrys žmonių.

Petras Pagojus su klebonu kun. Gintaru Antanu Joniku Šv. Antano parapijoje.

Buvo labai graži, šilta diena. Po Mi-
šių mašinų procesija nulydėjo a. a.
Petro Pagojaus palaikus į Šv. Kapo
(Holy Sepulchre) kapines, Southfield,
MI. Paskutinės religinės apeigos atliko
kun. T. Puzio. Apeigos baigtos giesme
„Marija, Marija“. Laidotuvių dalyviai
atsisveikino su Velioniu padėdami po
gėlytę ant jo karsto.
Šermenų pietūs vyko Dievo Ap-
vaizdos parapijos kultūros centre. Šei-
mininkavo Regina Greenhalgh.
Šeima išreiškė padėką už dalyva-
vimą laidotuvių Mišiose, Mišių au-
kas, gėles ir aukas, skirtas paskirstyti
šeimoms nuožiūra.
Gilią užuojautą reiškia ir liūdi:
Lietuvos Respublikos garbės konsu-
las Detroito Algis Zaparackas, Lietuvių

Bendruomenės Detroito valdyba, Way-
ne State University lietuvių kambario
valdyba, kun. Gintaras Antanas Joni-
kas, Dievo Apvaizdos parapijos taryba
bei parapijiečiai, Lietuvos vyčių or-
ganizacija.
Pasiilgsime a. a. Petro Pagojaus
švelnių žodžių, geros širdies ir meile
spindinčių akių bei šypsenos.
Ilsėkis ramybėje, mielas ir brangus
Petrai Pagojau. Su Dievu!
Giliam nuliūdime liko Velionio
dukterėčia ir slaugytoja Zita Skučienė,
jos duktė Adrija, žentas Tadas ir jų duk-
rytė Gabija Svercekai, sūnus Oktavijus
ir marti Vilma Skučai bei jų sūnūs Lu-
kas ir Matas, o taip pat kiti giminės,
draugai bei bendraminčiai Lietuvoje ir
JAV.

Petras Pagojus su Ona Šadeikiene (abu buvo ALT'o ir DLOC) valdybos nariai.
Reginos Juškaitės-Švobienės nuotraukos

CHIRURGAI	AKIŲ LIGOS
PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS GYDYMAS BEI CHIRURGIJA Center for Health 1200 S. York, Elmhurst, IL 60126 Tel. 331-221-9004	ARAS ŽLIOBA, M.D. AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA 219 N. Hammes Avenue Joliet, IL 60435 Tel. 815-741-3220
DANTŲ GYDYTOJAI	ADVOKATAI
EUGENE C. DECKER, DDS, P.C. DANTŲ GYDYTOJAS Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą Susitarti galima angliškai arba lietuviškai 4647 W 103 St, Oak Lawn, IL Tel. 708-422-8260	Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS 6436 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629 Tel. 773-582-4500 Valandos susitarus

Meilės trikampis: dailė, opera ir Venecija

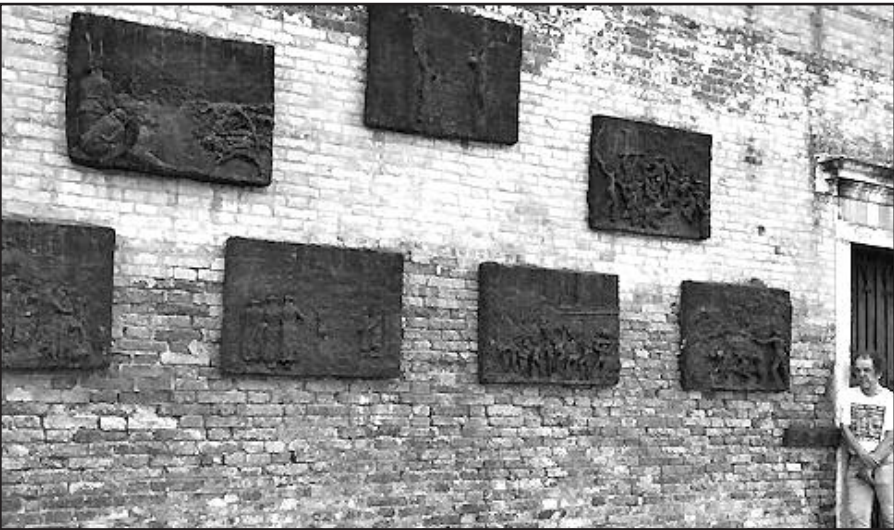

Namas Didžiajame kanale.

Atkelta iš 7 psl.

Dėmesį patraukė paveikslas, pavadinamas „Žiema pro mano langą“. Jame – tolimoje, žiemos rūkuose paslėgtą Venecijos kontūrą. Šalia išspausdintas Arbit Blato komentaras viską paaikškina ir sustato į vietas – menininkai gyveno Giudecca saloje ir pro savo buto langus matydavo Salute bažnyčią, San Marco bazilikos kupolus, Dožų rūmus... Arbit Blatas prisimena 1971-ųjų lapkritį, kai dirbo La Fenice. Regina Resnik nutarė parodyti jam Palazzo Ducale kiemą, kuriame vyks ta pirmasis operos „La Giaconda“ veiksmas (primadonai ši opera buvo dvigubai brangi, nes Metropolitan pastatymuose ji dainavo ir Giocondos, ir Lauros vaidmenis). Būtent Gioconda ją atvedė į Veneciją. Po to sekė pasiūlymas nuplaukti į Giudecca paieškoti Giocondos namo. Buvo ką tik praūžusi audra, ir iš salos atsivėręs Venecijos vaizdas – milžiniška padangė ir platus

vandenys – juos pakėrėjo. Taip stipriai, kad būtent šią „Spina Lunga“ – pusmėnulio formos salą, saugančią Veneciją nuo jūros, jie pasirinko kaip savo namus. Ir niekada nesigailėjo – nei jie patys, nei jų svečiai. Savo atsiminimuose, rašytuose 1995 m., Arbit Blatas prisipažino, jog tuomet supratęs, kad privalo kurti šioje saloje. Jis su Resnik dažnai prisimindavo Carmen žodžius iš III operos veiksmo: „Le destin est le maître“ – gal likimas mus čia atpūtė? Giocondos namo jie tuomet nerado. Tačiau rado neapsakytą grožį, įkvėpimą ir privilegiją dalintis savo gyvenimu su Venecija ir Giudecca. Poros svečiai, apsilankę jų namuose, sakėdavo: „Venecijiečiai mato tik Giudecca, tuo tarpu jums atsiveria visas Venecijos grožis“... Tiek įdomu, kas atidarytų duris paskambinus tuo skambučiu su užrašu „Resnik“ Salizada del Forno gatvelėje? Gal gyvenimas kada nors įmins ir šią mįslę...

Arbit Blato bareljefai Campo di Ghetto Nuovo – paminklas holokausto aukoms.
Ramunės Lapas nuotraukos

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį. Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“ laikraščio gyvavimą daugelį metų!

DRAUGO FONDAS

4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel. 773-585-9500
www.draugofondas.org

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie palydėjo v. s. Romą Fabijoną į amžino poilsio vietą: t. Algiui Baniuliui SJ už maldas, atnašautas šv. Mišias ir kapinėse pravesas apeigas; Jūratei ir Rimantui Grabliauskams už muziką ir giesmes bažnyčioje; s. Valei Plepienei už Šv. Rašto ir maldų skaitymą; s. Shirley Ambutienei už komisijos dalinimą; skautams vyčiams už garbės sargybą; draugams ir pažįstamiems už aukas šv. Mišioms, skautams ir didelę, daugiau nei 1 500 dol. auką Rako stovyklai; artimiesiems už nuoširdžias užuojautas, gėles ir atminimų žodžius; laidotuvių namų direktoriui Donald Petkui už rūpestingą patarnavimą.

Liūdinti v.s. Romo Fabijono šeima

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPOS SĄJUNGĄ

+ Ukraina, Baltarusija, Moldova, Rusija

Greičiausi pristatymo terminai

Kiekviena dėžė nemokamai apdrausta \$100

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas
8801 S. 78TH AVE., BRIDGEVIEW, IL 60455

Saugumo ir Greičio GARANTIJĄ

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave, Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh
(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Heights, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užėja
6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-556-2430

Kalyra
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W. Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankevičienė
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-5999

You shop. Amazon gives.

Ar žinote, kad vienas didžiausių interneto prekybos svetainių „Amazon“ turi labai gražią programą, pavadinimu „Smile“, skirtą paremti pelno nesiekiančias organizacijas? „Amazon“ nuo kiekvieno pirkinio skiria 0.5 proc. išleistos sumos jūsų pasirinktai organizacijai – jums tai nekainuoja nė cento.

Perkant dovanėles iš „Amazon“, kviečiame pasirinkti „Draugas Foundation“ organizaciją. Taip papildomai neišleisdami nė cento, jūs paremsite „Draugo“, „Draugas News“ ir „Lithuanian Heritage“ leidinius.

Kaip tai padaryti? Ruošdamiesi apsipirkti „Amazon“, įveskite **smile.amazon.com/ch/36-3916303** interneto adresą. Dėkojame už paramą – net ir mažiausia auka yra reikšminga ir reikalinga! Praneškite apie tai kitiems!

DRAUGAS,
4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629
administracija@draugas.org

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Tęsiasi Pasaulio lietuvių centro kino vakarai** pievelėje. Rugpjūčio 2 d., ketvirtadienį, 7:30 val. v. bus rodomas lietuviškas nuotykinis istorinis veiksmo filmas „Tadas Blinda. Pradžia“, sukurtas pagal R. Šavelio romaną „Tadas Blinda“. Režisierius. – D. Ulvydas. Visi labai laukiami.

■ **Rugpjūčio 4 d., šeštadienį, 12:30 val. p. p.** „Lituanica“ parke (E. Ripplewater, Beverly Shores, IN) vyks S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio per Atlantą 85-ųjų metų paminėjimas. Dalyvaus LR generalinis konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius. Po minėjimo – gegužinė: lietuviškas maistas, dainos, muzika, loterija. Visi mielai laukiami. Nemokamas mašinos pastatymas. Daugiau informacijos – el. paštu rutasida@hotmail.com arba tel. 219-512-3493.

■ **Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo** bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) rugpjūčio 5 d. 10 val. r. švęsime 18-tąjį

eilinį metų sekmadienį. Eucharistijos šventimą atnašaus kunigas Gediminas Keršys.

■ **Rugpjūčio 19 d., sekmadienį, po lietuviškų šv. Mišių Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo** parapijos salėje JAV LB Brighton Parko apylinkės valdyba ruošia pietus, skirtus paremti Draugo fondą. Bus rodomas filmas apie 2018 m. Dainų šventę Lietuvoje. Kviečiame atvykti.

■ **JAV LB Vidurio Vakarų apygardos metinis** suvažiavimas ir JAV LB XXII Tarybos narių pasitarimas vyks rugpjūčio 25 d., šeštadienį, adresu: 5501 W. 79 street, Burbank, IL 60459. Registracija – 9 val. r., suvažiavimo pradžia – 9:30 val. r. Kviečiami JAV LB Vidurio Vakarų apylinkių valdybų nariai, delegatai, atstovai ir Tarybos nariai.

■ **Rugpjūčio 26 d., sekmadienį – Pasaulio lietuvių centro gegužinė.** Pradžia – 12 val. p. p. Atvykite!

2018 NEW YORK
BALTIC FILM FESTIVAL

October 18-21, 2018

New Yorke – Baltijos šalių kinas

Šių metų **spalio 18–21** dienomis New Yorke pirmą kartą vyks Baltijos šalių kino festivalis –

The Other Cinema of Northern Europe.

Maloniai kviečiame Jus pasižymėti savo kalendoriuose šias dienas ir nepraleisti išskirtinės progos susipažinti su geriausiais Lietuvos, Latvijos ir Estijos filmais.

Kviečiame sekti festivalio naujienas puslapyje <https://www.balticfilm-festival.com/>. Čia nuo **rugsėjo 3 d.** bus skelbiama visa festivalio programa ir bus galima įsigyti bilietus.

Jei norėtumėte prisidėti prie sėkmingo festivalio įgyvendinimo – tapti savanoriu, rėmėju ar kt. – labai laukime Jūsų pasiūlymų el. paštu ny@mfa.lt.

Linkime Jums gražios vasaros ir iki pasimatymo pirmajame Baltijos šalių kino festivalyje!

Baltijos šalių festivalio New Yorke organizatoriai

GET YOUR TICKETS NOW!

**FRIENDSHIP
BOTANIC GARDENS**

August 5, 2018

3:00- 6:00

LYRIC OPERA in the Gardens

FRIENDSHIPGARDENS.ORG

2055 E. US HWY 12 • MICHIGAN CITY, IN
219-878-9885

LYRIC OPERA IN THE GARDENS

LYRIC OPERA 2018-19 SEASON PREVIEW at Friendship Botanic Garden's. Featuring additional Broadway pieces from The Man of LaManchia, Porgy and Bess, and West Side Story. www.friendshipgardens.org

Rugpjūčio 5 d. 3–6 val. p. p.

2055 E. US HWY 12 • MICHIGAN CITY, IN
219-878-9885

Pasidalinkite nuomone

facebook

www.facebook.com/draugolaikrastis

Susirinko jauni ir jaunatviški

Liepos 22–29 dienomis Dainavoje buvo surengta Šiaurės Amerikos ateitininkų sendraugių stovykla. Tradicinis, jau septintą dešimtį skaičiuojantis prasmingas, įdomus ir smagus ateitininkų susibūrimas šiais metais taip pat nestokojo dalyvių. Savaitgalį jų susirinko apie 200. Stovyklautojų amžius – nuo vaiko iki senelio. Vyriausios stovyklos dalyvės amžius – 92-ji metai, o jauniausias buvo vos keturių mėnesių sulaukęs kūdikis. Stovyklavo vaikai, tėvai, seneliai, buvo ir prosenelių. Atvyko tie, kurie jaučiasi visada jauni ir jaunatviški, žinędūs.

Visiems jiems netrūko veiklos: vaikams žaidimų, maudynių ir vaikiškų užsiėmimų, suaugusiems – įdomių paskaitų ir bendravimo. Visi stovyklautojai kasdien rinkdavosi bendrai maldai. Šventas Mišias aukojo iš Žagarės atvykęs kunigas Marius Dyglys. Stovykloje viešėjo ir garbingas svečias – Ateitininkų federacijos pirmininkas iš Lietuvos Justinas Juknys. Išsamesnį pasakojimą apie stovyklą rengiamės pateikti viename iš būsimų „Draugo“ numerių.

„Draugo“ info

Patiems mažiausiems stovykloje neteko nuobodžiauti.

Štai kiek mūsų – jaunų ir jaunatviškų.

**SKAITYKITE
„DRAUGĄ“
GREIČIAU!
www.
draugas.org**

Dainos Čyvienės nuotraukos